

Ciber eTwinning Experts: ús segur de dispositius electrònics i d'internet des d'una perspectiva col·laborativa amb eTwinning

Autors: Andrés Sigüenza Valle i M.ª Teresa Prieto Batuecas

Coordinació: Servei Nacional de Suport eTwinning Espanya

Avui dia, el nostre paper com a docents ha hagut d'evolucionar dràsticament. L'avenç de la societat, impulsat per la tecnologia, ens exigeix replantejar reptes i estratègies a l'aula.

Foto d'Andrés Sigüenza Valle - Llicència Creative Commons (BY-NC -ND)

Els joves pertanyen a una generació immersa des que van néixer en l'era digital. Fer servir internet per buscar informació, veure pel·lícules, sèries..., seguir canals de contingut o fins i tot estudiar. Els seus referents d'informació són *influencers*, *youtubers*, *streamers* o *casters*, als qui creuen sense analitzar, comparar o comprovar la veracitat d'allò que els expliquen.

Schneier (2015) ens diu que la seguretat és un procés, no un producte. Amb aquesta idea, es ressalta que la ciberseguretat no s'aconsegueix només amb eines tecnològiques, sinó

amb una estratègia contínua d'educació, monitoratge i adaptació a noves amenaces. Per a Cuesta (2023), "tota tecnologia ha de tenir una finalitat, per això és essencial regular-ne l'ús i especificar unes normes clares d'on i com es pot fer servir, igual que la resta dels recursos relacionats amb l'alumnat".

És per això que la tasca com a docents cobra una nova perspectiva. Tenim la responsabilitat de guiar l'alumnat en l'aprenentatge, no només en coneixements acadèmics, sinó també en habilitats de seguretat digital que en protegeixin el benestar emocional i cognitiu. Hem de promoure l'adquisició de competències digitals de seguretat i privacitat, segons s'estableix en l'àrea de seguretat i les seves competències en el marc *DigCom 2.2*. (Vuorikari, Kluzer i Punie, 2022), inclosos valors i habilitats personals i socials per al benestar, la ciberconvivència i la ciberseguretat, i dotar-los de recursos per prevenir situacions de risc amb les quals es poden enfrontar.

Foto d'Andrés Sigüenza Valle - Llicència Creative Commons (BY-NC -ND)

L'amença del ciberassetjament i altres perills digitals

L'alumnat també està exposat a altres riscos digitals com el *sexting*, el *grooming*, el *phishing*, el *malware* i la desinformació impulsada per la intel·ligència artificial (IA). La IA també planteja el repte d'ensenyar l'alumnat a fer-la servir de manera ètica i responsable, i a reconèixer-ne els riscos potencials. En aquest sentit, educar sobre l'ús ètic i segur de la tecnologia esdevé una prioritat.

Per comprendre la magnitud del problema, és essencial considerar les estadístiques presentades a l'*Informe del comitè de persones expertes per al desenvolupament d'un entorn digital segur per a la joventut i la infància* (2024), en el qual es recull que:

- Segons les investigacions de Save the Children Espanya, 7 de cada 10 menors d'edat han patit violència en entorns digitals, i les nenes continuen sent les més afectades.
- Un 16 % dels adolescents que han patit assetjament o ciberassetjament presenta depressió greu, enfront del 3 % en població no afectada.

Aquestes xifres evidencien la importància d'abordar la ciberseguretat i el ciberassetjament des d'una perspectiva educativa i preventiva.

Beneficis d'eTwinning en la formació digital

A través del desenvolupament de projectes eTwinning podem conscienciar l'alumnat sobre la netiqueta, el ciberassetjament i l'ús responsable de les xarxes socials, tal com estableix el seu [Codi de conducta](#).

L'acció eTwinning ofereix un entorn segur on l'alumnat interactua amb companys i companyes de diferents països i fomenta el respecte i la diversitat cultural. eTwinning pot contribuir a:

- Conscienciar sobre la seguretat digital: l'alumnat aprèn sobre netiqueta i l'ús responsable d'internet i les xarxes socials.
- Innovar en l'ensenyament: permet als docents accedir a recursos i metodologies noves per integrar la tecnologia a l'aula de manera segura i responsable.
- Desenvolupar el pensament crític i l'autonomia digital: l'alumnat adquireix eines per avaluar informació i protegir-se de l'ús abusiu dels dispositius electrònics.

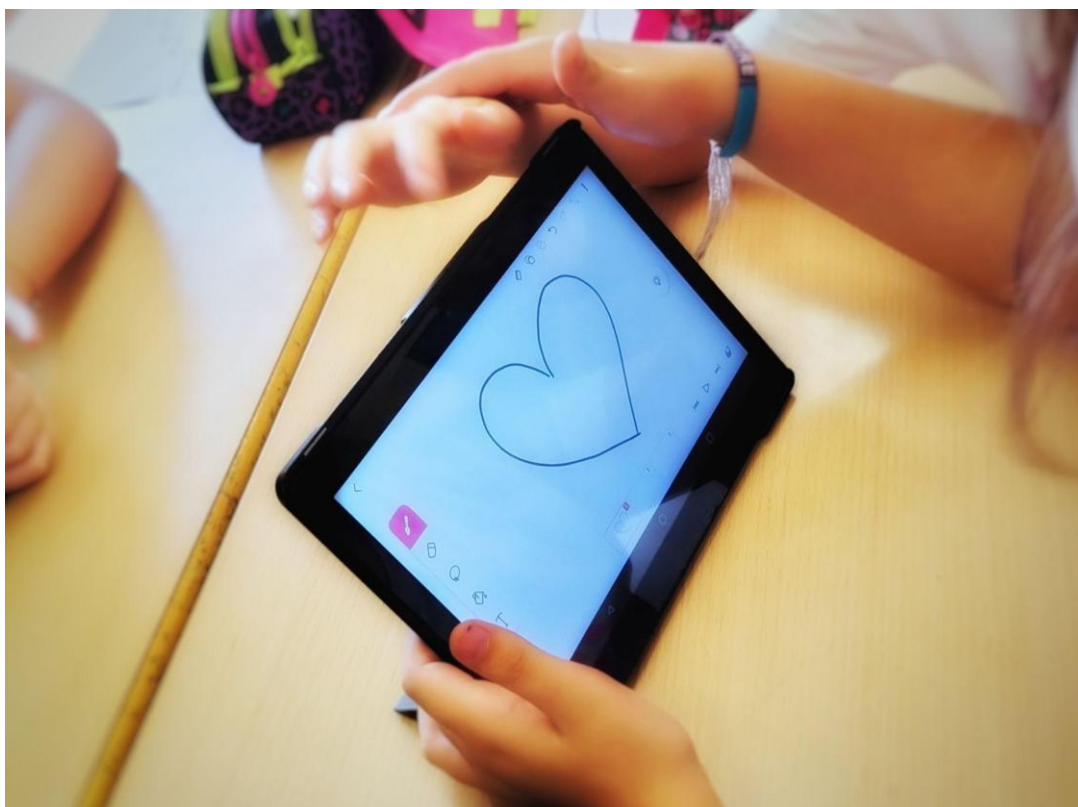

Foto d'Andrés Sigüenza Valle - Llicència Creative Commons (BY-NC -ND)

Una de les activitats que sempre ens plantegem en iniciar un projecte eTwinning és promoure, entre tot l'alumnat participant, les regles bàsiques amb les quals farem ús d'aquest espai, com també d'internet i les noves tecnologies involucrades en el desenvolupament. A través dels fòrums del TwinSpace, l'alumnat proposa, discuteix i decideix les regles que es faran servir en el projecte quant a l'ús d'internet i accepta el compromís de respectar-les com a part fonamental del bon desenvolupament d'aquest treball col·laboratiu. Aquestes propostes no només fan referència a l'ús segur de la plataforma, sinó també a l'ús que es fa del material emprat, amb el respecte de l'autoria i les llicències d'ús de tot el que es comparteix i es publica al TwinSpace. A continuació, compartim alguns projectes de referència que aborden aquest aspecte:

Projecte [Under the same eTwinning Roof](#)

Projecte [PokeTwinning Friends](#)

Privacitat a eTwinning

Un altre dels riscos principals amb els quals ens enfrontem tots els usuaris de xarxes és el de compartir massa informació personal, la qual cosa ens pot fer totalment vulnerables davant els ciberdelinqüents, persones expertes a recopilar i emprar aquesta informació en contra nostra. Partint d'aquesta premissa, una altra de les activitats que seria convenient implementar en un projecte eTwinning és la creació d'avatars que els representin dins el projecte i amb els quals puguin navegar de manera segura sense compartir dades personals. Ensenyar-los i conscienciar-los sobre la privacitat de la seva identitat digital, fins i tot en un entorn segur com és eTwinning, és fonamental perquè puguin extrapolar-ho a la resta dels aspectes de la seva vida digital.

Ciberbullying

I parlant de tots aquests grans reptes que se'ns presenten, un que preocupa tant a l'escola com a les famílies i amenaça la tranquil·litat i el benestar de l'alumnat és la facilitat i la velocitat que l'assetjament ha trobat a les xarxes socials. Com a aspecte positiu, són nombroses les campanyes *antibullying* que es duen a terme en diferents mitjans i nombrosos els recursos que podem trobar a la xarxa per treballar amb l'alumnat que poden servir d'ajuda. Una de les activitats que vam fer referent a això va ser crear una gran biblioteca en la qual l'alumnat compartia experiències o idees relacionades amb aquesta temàtica, a les quals altres escoles d'Europa posaven veu, il·lustraven o fins i tot representaven, per complementar, reforçar i fer accessibles aquests missatges en contra del ciberassetjament o les males pràctiques a internet. Pots consultar aquest producte final:

[Biblioteca col·laborativa](#)

Una altra de les idees que vam plantejar va ser la màquina d'internet. Cada escola havia de construir la base d'una màquina que només arribaria a funcionar amb les peces que les altres escoles participants en el projecte havien d'enviar per afegir a aquest dispositiu, ja que la màquina només funcionaria amb la col·laboració de totes les escoles. L'objectiu

d'aquesta màquina era transformar la part negativa d'internet i l'ús de les xarxes socials en un entorn segur, cuidat i respectuós en què poder navegar i gaudir sense preocupacions. Aquest [kit de projecte](#) recull aquesta idea. De la mateixa manera, pots consultar altres *kits* sobre [Activitats d'alfabetització mediàtica i desinformació](#).

A més, disposem d'altres recursos externs que podem fer servir en el desenvolupament dels projectes eTwinning relacionats amb els aspectes tractats en aquest article:

- [**BIK \(Better Internet for Kids\)**](#): iniciativa de la Comissió Europea que treballa per aconseguir un internet més segur per a infants i joves.
- [**Dia d'Internet Segur**](#): celebrat el 25 de febrer a tot Europa amb activitats de conscienciació.
- [**INCIBE \(Institut Nacional de Ciberseguretat\)**](#): ofereix tallers duts a terme a les aules per cibercooperants, entre altres recursos.
- [**IS4K \(Internet Segura for Kids\)**](#): inclou recursos i jocs per als docents, les famílies i l'alumnat per fer d'internet un lloc segur per als menors.

En conclusió, la clau per a una educació digital segura rau en la formació i la conscienciació. Com a docents, i en col·laboració amb les famílies, podem guiar l'alumnat en l'ús responsable de la tecnologia i la prevenció del ciberassetjament i altres riscos. Si afegim eTwinning a l'equació, podrem construir aquest nou món digital de manera segura, conjunta, creativa i col·laborativa.

REFERÈNCIES

Cuesta, L. (2023). Alejar a los menores de la tecnología ya no es una opción. *Educación* 3.0. <https://www.educaciontrespuntocero.com/entrevistas/laura-cuesta-pantallas/>

Fundació The Family Watch (2024). *Informe del comitè de persones expertes per al desenvolupament d'un entorn digital segur per a la joventut i la infància: mesures aportades*. <https://thefamilywatch.org/wp-content/uploads/REPORT-61-INFORME-COMITE-EXPERTOS-1-1.pdf>

Schneier, B. (2015). *Secrets and Lies: Digital Security in a Networked World*. Wiley Publishing, Inc.

Vuorikari, R., Kluzer, S. i Punie, Y. (2022). *DigComp 2.2: The digital competence framework for citizens*. Publications Office of the European Union. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/50c53c01-abeb-11ec-83e1-01aa75ed71a1/language-en>